
Барвінок
ХАЙ
ЖИВУТЬ
XXX
РОКОВИНИ
ЖОВТНЯ
ЛЕНІН
І
СТАЛІН
ТВОРЦІ
РАДЯНСЬКОЇ
ДЕРЖАВИ.
XXX
Журнал ЦК ЛКСМУ для дітей
№ 11
Листопад
1947

Й. В. СТАЛІН

Картина Ю. Терпіловського

(З художньої виставки, присвяченої тридцятиріччю Жовтня)

ШЛЯХ ЖОВТНЯ

Малюнки В. ГЛИВЕНКА.

Наталя ЗАБІЛА

В червоні знамена
убралося місто.
Блищить на деревах,
як золото, листя.
І люди готуються
дзвоном пісень
стрічать по-святковому
завтрашній день.
Як радісно сяють
веселі обличчя:
— Це Жовтня Великого
тридцятиріччя.
Це — свято знаменне,
найкраще із свят.
Це — нашої сили
і слави парад.

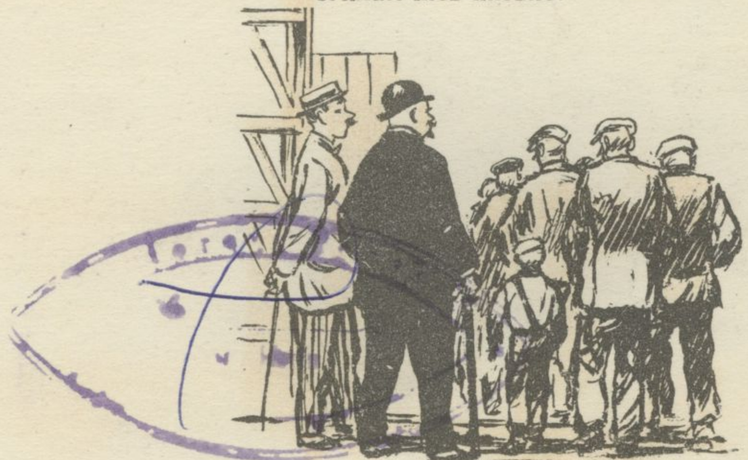
* * *

Увечері Лесик
звернувся до тата:
— Скажи мені, тато,
про завтрашнє свято, —
як люди за Жовтень
боротись пішли?
І як ви до Жовтня
на світі жили?
— Мій синку, —
всміхнувшись,
відказує татко, —
в дні Жовтня я був
ще мале немовлятко.
Ти б краще пішов
та у діда спитав,
як сам він за Жовтень
колись воював!

Тут саме заходить
дідусь до кімнати,
і батько встає,
щоб його привітати.
А Лесик назустріч
до діда біжить:
— Дідусю! Про Жовтень і
мені розкажіть!

І от починається
довга розмова.
Вслухається Лесик
у кожнеє слово,
і враз виникають
із дідових слів
яскраві картини
минулих років.

Немов з туману,
серед кіптяви й диму,
завод старовинний
встає перед ними.
Виходять з воріт його
робітники,
з дорослими разом —
малі хлопчаки.
Останнім виходить
найменше хлопчисько,
іде собі й плаче,
згинаючись низько.

Від втоми хитаючись,
ледве повзе
і хліба сухого скоринку
гризе.
Таке ж воно кволе
і змучене з виду...
— Що, хлопчику мій,
не пізнав свого діда?
Він хоче до школи,
він хоче гулять,
а руки і плечі
від праці болять.

Тут Лесь здивувався
й хотів запитати...
Та дідову мову
шкода перервати,
бо вже перед ними
картина нова
встає з туману
і немов ожива.

На панському полі,
в високій пшениці
з серпами схилились
обідрані жниці.
На луках зелених
пасуться стада.
Дівчатко засмучене
їх догляда,

голодне, заплакане —
сльози на личку...
— Що, — каже дідусь, —
не впізнав чередничку?
Це, хлопчику любий,
бабуся твоя
собі, бідолашна,
на хліб заробля.

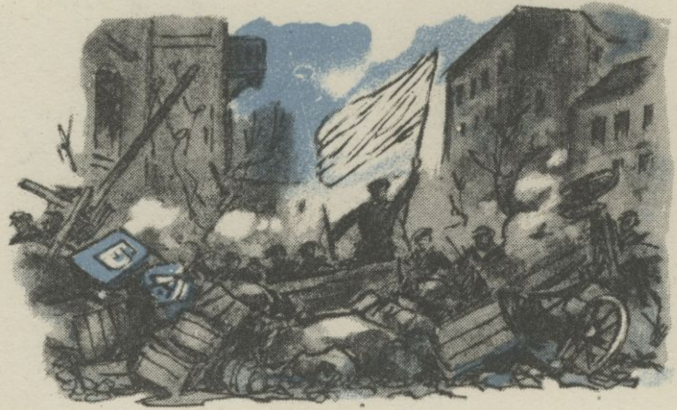
Обурився Лесик:
— Хотів би я знати,
та хто ж їх примушував
так працювати?!.
— Та хто ж? — фабриканти
багаті пани.
Народ працював,
а жиріли вони.
Бо луки, і ниви,
й заводи великі —
усе це належало
їм споконвіку.
І вигукнув Лесик:
— А я б цих панів
побив та прогнав би
з заводів та нив!

Дідусь посміхнувся:
— У тому то й справа,
що в них було військо,
і зброя, й держава.
Не легко було
побороти панів,
та сили міцніли,
і вибухнув гнів.

На вулиці міста
жовтневою ніччю
виходить з околиць
народ робітничий.
— Не хочемо більш
на панів працювать
і все, що ми робимо,
їм віддавать!

Над натовпом мають
знамена червоні,
і мудра людина,
простягши долоню,
слова промовляє,
що в битву ведуть,
до щастя майбутнього
вказують путь.
І слухають люди
промови вогненні...

І Лесик шепоче:
— Я знаю. Це — Ленін!
В книжках я вже бачив
малюнки такі,
де Леніна слухають
робітники.

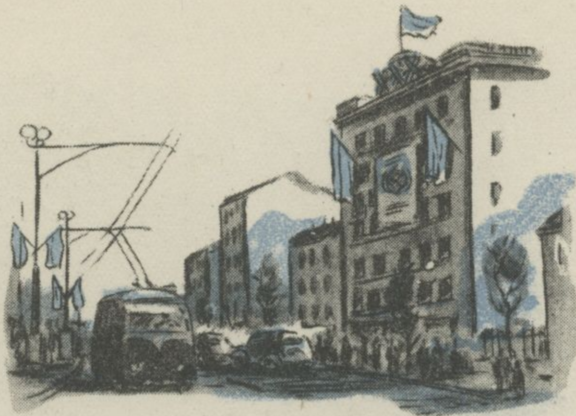
І от загорілась
війна громадянська —
це б'ються трудящі
за владу радянську.
Це люди до щастя
виборюють шлях.
Їх Ленін і Сталін
ведуть у боях
із грізною силою.
Безперестанку
ідуть на червоних
гармати і танки.
Та люди, що б'ються
за волю свою,
найдужчі війська
переможуть в бою.

А далі ясні
виникають картини —
іде будівництво
в Радянській країні,
і гомони праці
лунають, як спів.
Це — праця для себе,
а не для панів.
Скоряє людина
повітря і води,
підводяться вгору
могутні заводи,
і світлі будинки,
й великі міста,
де щастя трудящих
міцніє й зроста.

— Дідусь твій у школі
не вчився ніколи,
а батько пішов
і до вищої школи.
В тридцятому році
він був піонер,
а в тридцять дев'ятому
став інженер.
— А мама? — І мама
училась так само.
В селі у колгоспі
зросла твоя мама.
Бувало поглянеш —
дівча молоде
по полю широкому
трактор веде.
А в клубі колгоспному
в дні відпочинку —
в недавно збудованім
світлім будинку
збирається молодь,
і пісня лунає,
і всіх голосніш
твоя мама співає.

— Так квітло життя
у Радянській країні.
І ти народився
в щасливій родині...
І раптом підступно,
лихою ордою
фашисти на край наш
рушають війною.
Та хто ж своє щастя
віддасть на поталу?

Всі люди радянські
до захисту стали.
І тато твій з ними
до зброї стає,
щоб битись за щастя
своє і твоє.

До бою ішли
непохитні герої,
в тилу гартували
могутнюю зброю.
І кожен по-своєму,
чим тільки міг,
здобуть перемогу
бійцям допоміг.
Радянських земель
запашних, неозорих
не зміг подолати
розлючений ворог,
бо дружба народів
між нами жила,
бо Сталіна мудрість
вперед нас вела.

Лежить перед внуками
сонячний шлях,
дідами й батьками
здобутий в боях.

І тільки дідусь
закінчив свою повість —
звилися у небо
ракети святкові.
І в захваті Лесь
до віконця біжить:
— Як хороше жити!
Як весело жить!
Я теж буду вчитись,
як мама і тато,
за щастя людей,
як дідусь, воювати
і так, як вони,
захищати в бою
прекрасну Радянську
країну мою.

СЬОГОДНІ ТРИДЦЯТЬ РОКІВ БАТЬКІВЩИНІ

Валентин БИЧКО

Малюнки М. ХУДЯКА

У нашім домі світле свято нині,
В усіх-усіх — і в друзів, і в сусід...
Сьогодні тридцять років Батьківщині,
І татові сьогодні тридцять літ.

О, як люблю я тата дорогого!..
Він на заводі — кращий робітник.
І часто-часто чув я, як про нього
Казали люди: — справжній більшовик!

У мене тато — добрий і ласкавий,
Такий струнккий. На грудях — ордени,
Оцей — за труд, а цей ось орден Слави
За битви в дні великої війни.

Я тата жду. Мені в віконце видно,
Як він іде по вулиці дзвінкій,
І я подумав: Батьківщина рідна
Така ж хороша, як і тато мій!

ЦЕ БУЛО В ЛЕНІНГРАДІ

Малюнки М. ШТАЄРМАНА

Розповідають ленінградці

Ленінград! Наше безсмертне місто-герой, Ленінград, який витримав у часи Вітчизняної війни жахливу блокаду, переніс нечуваний голод, обстріли, пожежі, але не схилився, не здався. Він не допустив ворогів-фашистів пройти його широкими, рівними проспектами, величними площами, які були свідками найдорожчого минулого для всього радянського народу.

Недарма назвали це славне місто ім'ям Леніна, недарма звуть Ленінград «колискою пролетарської революції». Це ж у Ленінграді в жовтні 1917 року спалахнуло полум'я великої пролетарської революції, яке запалило всю нашу Батьківщину і осяяло шлях у майбутнє.

В Жовтневі дні багато екскурсій піонерів, комсомольців пройшло славними місцями Ленінграда, які зберігають пам'ять про події Жовтневої революції. А розповідали їм про них старі ленінградці — учасники Жовтневих боїв.

Будиночок в Лісному

От невеличкий двохповерховий будиночок старовинної архітектури. Різьблені карнизи, великі веранди, гостроверха башта з коником нагорі. В цьому непомітному звичайному будиночку в Лісному шістнадцятого жовтня 1917 року відбувалося засідання Центрального Комітету більшовиків, і на ньому винесли постанову про збройне повстання.

Стара більшовичка Катерина Олексіївна Алексєєва пам'ятає добре цей день і розповідає про нього екскурсантам. Вона оселилася тоді, в Жовтневі дні, в цьому будиночку. Працювала вона на заводі «Айваз» і була членом заводської більшовицької організації. А керував цією організацією Михайло Іванович Калінін.

На Виборзькій стороні, як звали ту частину міста, було багато робітників, які йшли за більшовиками.

— У мене ввечері збереться кілька товаришів, — сказав Михайло Іванович Катерині Олексіївні, — ти простеж, щоб на цей час у будинку нікого не було. Добре, якщо й двірника куди-небудь відішлеш на ніч. У наріжній кімнаті нагорі завісь вікна. Коли люди почнуть приходити, проводь їх до мене нагору.

Катерина Олексіївна так і зробила, як наказав Михайло Іванович Калінін. Зачинила всі двері, крім тих, що виходили на вулицю. Вже смеркло, коли почали збиратися товариші. Незабаром Михайло Іванович спустився вниз і сказав:

— Тепер дивись, щоб ніхто більше в дім не заходив. А на випадок чого — постукай у двері.

Засідання проходило шумно. На вулиці, де стояла Катерина Олексіївна, чути було збуджені голоси. Їй довелося кілька разів ходити нагору і стуком у двері попереджати, щоб розмовляли тихше.

Через деякий час Михайло Іванович знову спустився вниз і попросив Катерину Олексіївну принести чаю. Вона увійшла в кімнату, одразу побачила Володимира Ілліча і на все життя запам'ятала слова, які Ленін вимовив у ту мить, звертаючись до одного з присутніх:

— Без труднощів нічого не дається, товаришу.

Володимир Ілліч сидів за невеличким столиком. Весь столик був засипаний маленькими клаптиками паперу. Ленін увесь час щось писав. Був у кімнаті і Йосиф Віссаріонович Сталін. Опівночі частина присутніх розійшлася. Лишилося всього кілька чоловік. Вони зайшли в кімнатку до Михайла Івановича і залишалися там дуже довго, до четвертої чи п'ятої години ранку.

Розходилися по одному. Останнім пішов Михайло Іванович.

— Це було шістнадцятого жовтня,—каже Катерина Олексіївна. — Через дев'ять днів спалахнула Жовтнева революція.

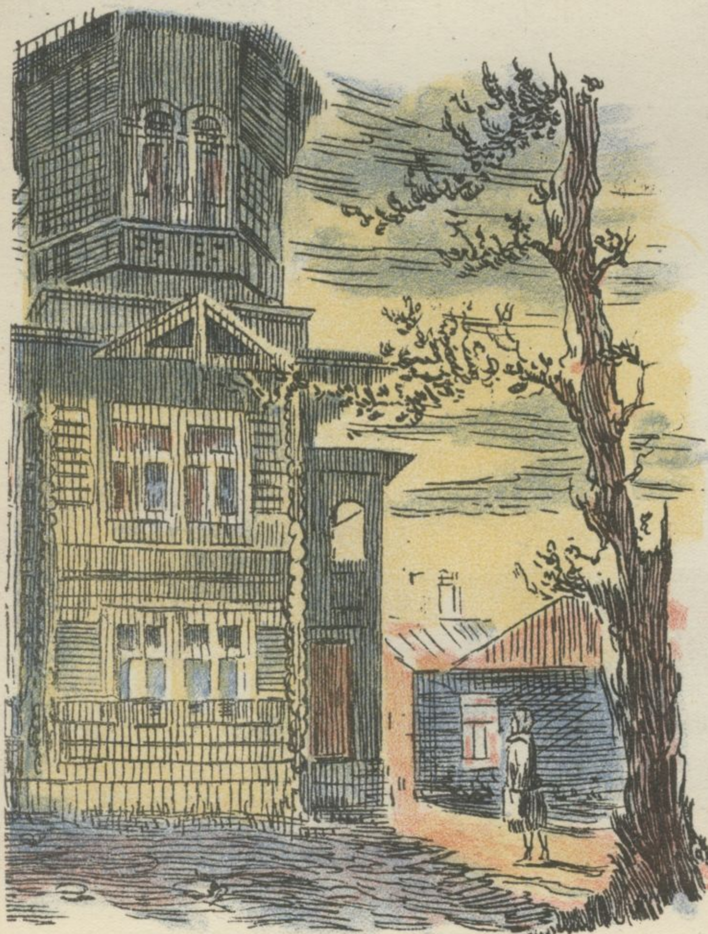
Та тільки згодом дізналася Катерина Олексіївна, що саме в цей вечір, на цьому засіданні, Центральний Комітет нашої партії призначив Партійний центр для керівництва повстанням, поставивши на чолі Йосифа Віссаріоновича Сталіна.

Постріл „Аврори"

На Неві стоїть крейсер «Аврора». Його командир, капітан 1-го рангу, Лев Олександрович Полєнов служив і тридцять років тому на «Аврорі».

Команда крейсера була революційна. Багато матросів увійшло в більшовицьку організацію. На крейсері була своя радіостанція, нею можна було скористуватися більшовикам для підготовки повстання — передати всім солдатам, всім Радам розпорядження Військово-Революційного Комітету. Революційний крейсер у Петрограді був для Тимчасового уряду, як більмо в оці. Тимчасовий уряд усіма засобами намагався позбутися його. 22-го жовтня на крейсері одержали від Тимчасового уряду наказ: «Іти на випробування до Гельсінгфорса».

Але Судовий комітет і керівники більшовицької організації зв'язалися з Смольним і одержали наказ до 25-го жовтня нікуди не виходити, і екіпаж крейсера відмовився виконувати наказ Тимчасового уряду.

Над Невою є кілька великих мостів, які з'єднують центр міста з околицями. Ці мости можна розводити й зводити. От, щоб відрізати центр від робітничих околиць, звідки йшли революційні загони, і зберегти Зимовий палац, в якому засів Тимчасовий уряд, захисники Тимчасового уряду розвели мости через Неву: там стояли загони юнкерів.

Але на «Аврорі» одержали наказ Військово Революційного Комітету підійти до Миколаївського мосту і звести міст. Командир крейсера не захотів виконувати це розпорядження, кажучи, що немає карт і не відома глибина Неви.

— Крейсер сидить глибоко у воді, — казав він комісарові, — а на дорозі мілина. Ми тільки поламаємо гвинти. До мосту нам ніяк не підійти.

Тоді комісар поговорив з матросами і старшина, матрос-сигнальник Сергій Захаров відповів йому:

— Буде виконано!

В цілковитій темряві з крейсера спустили невеличку шлюпку. В неї сіло вісім матросів і дев'ятий — сигнальник Сергій Захаров.

Шлюпка пішла в темряву... Була глибока темна ніч. Навколо шлюпки нічого не було видно, тільки чутно було, як плюскотить під веслами вода.

Легкий туман стелився над Невою, так що прибережні вогні було ледь видно. Матроси мовчки гребли, а сигнальник вимірював лотом глибину Неви. Він усе чекав, що от-от намацає мілину. Але її все не було. І раптом побачили — зовсім недалеко попереду Миколаївський міст. А коло мосту на березі — юнкери.

Юнкерів добре було видно з човна — вони були освітлені. А човен зливався з темрявою. Аж ось майнув десь недалечко прожектор, мало не зачепив човен своїм променем. Треба було швидше повертати назад.

Тепер уже вимірювати глибину було не потрібно. Матроси гребли що було сили. Човен летів у темряві, як нічний птах.

Коли човен причалив до крейсера, сигнальник перший збіг на палубу і заявив: «Мілини нема, корабель може йти до мосту!»

Залунав уривчастий дзвоник корабельного телеграфу, загуркотіли важкі якорні ланцюги, і сміливий екіпаж «Аврори» повів свій крейсер до мосту.

Поява бойового корабля викликала паніку серед юнкерів. Вони навіть не вчинили ніякого опору морякам, які вийшли на беріг і звели міст. На крейсер прибув представник Військово-Революційного Комітету. Він розповів, що робиться в місті та в гарнізоні, і дав бойові інструкції. Домовилися: коли з Петропавловської фортеці подадуть сигнал про початок штурму Зимового палацу, «Аврора» дасть холостий залп, а, як буде потрібно, за спеціальним наказом почне стріляти бойовими снарядами.

Настав день 25-го жовтня. Кілька десантних загонів вирушили з крейсера на беріг. В той же час готували до бою артилерію крейсера.

Близько дев'ятої години вечора над Петропавловською фортецею засвітився ліхтар — сигнал, якого чекали нетерпляче на «Аврорі», і в ту ж мить яскравий спалах блиснув біля бакової гармати, блискавкою освітив палубу й матросів.

Гарматний гул залунав над Петроградом.

І піднялися на штурм Зимового палацу загони бійців Жовтня.

Штурм Зимового

Велична Двірцева площа. Цією площею вночі 25-го жовтня червоногвардійці, матроси і солдати йшли на штурм Зимового палацу. Старий робітник Путиловського заводу Василь Васильович Васильєв був тоді ще молодою людиною, енергійним організатором Спілки молоді. Разом з іншими своїми товаришами-путиловцями зайняв він місце коло кулемета, який поставив під огорожею Олександрівського саду.

«Перед Жовтнем, — розповідає він, — як і завжди, путиловці були вірними помічниками більшовицької партії. І не випадково на штурм Зимового палацу в числі найнадійніших ударних загонів наші проводирі послали червоногвардійців-путиловців. Мені довелося тоді командувати кулеметною обслугою. Ми зайняли вихідні позиції коло огорожі Олександрівського саду. Ліворуч і праворуч від нас, дугою обгинаючи Двірцеву площу і Зимовий палац, залягли червоногвардійці, матроси й солдати.

Юнкери зробили перед Зимовим палацом барикаду з товстих колод і мішків з піском. Вони безперервно вели вогонь. Налітав рвучкий осінній вітер. Пластівцями падав мокрий сніг. Але ми не помічали ні куль, ні холоду. Всі чекали наказу наступати на Зимовий палац, де засіли міністри Тимчасового уряду.

Була дев'ята година, коли гримнули гармати з «Аврори» і з Петропавловської фортеці. Путиловці рванулися вперед. Як було раніше умовлено, я з своєю кулеметною обслугою фланговим вогнем прикривав тих, що наступали.

Путиловці зломили ворога і ввірвалися на подвір'я, а потім у палац. Одночасно з другого боку матроси прорвалися в палац по парадних сходах.

Зимовий палац було взято о 2-ій годині ночі.

Нові господарі землі — робітники й солдати піднялися по 117 мармурових парадних східцях Зимового. Одні за одними розкрилися 286 дверей, і впевнена хода червоногвардійських загонів пролунала під стелями всіх 1050 кімнат і залів царського палацу.

Міністри Тимчасового уряду були заарештовані.

Путиловцям було довірено нести охорону Зимового палацу», — каже з гордістю старий путиловець Васильєв.

В Смольному

Ось він, Смольний — штаб Жовтня.

Старий більшовик Павло Михайлович Биков розповів, що було в ті незабутні дні в Смольному.

Він приїхав делегатом від робітників Уралу на II з'їзд Рад, який відбувався в Петрограді, в Смольному.

Дуже зраділи уральці, коли побачили в кімнаті, де зібралися більшовики, свого старого товариша і вчителя «Андрія». Так звали в підпіллі Якова Михайловича Свердлова. Він входив у Партійний центр. Свердлов зразу втягнув у роботу своїх уральських товаришів, доручив виступати на робітничих та солдатських зборах. Уранці 25-го жовтня Павло Михайлович зайшов до кімнати, де був Свердлов. Несподівано увійшов Володимир Ілліч. Напередодні ввечері товариш Сталін запропонував покликати Володимира Ілліча в Смольний. Ілліч уранці вже встиг написати звернення до громадян Росії, в якому повідомлялося, що Тимчасовий уряд скинуто.

Пізно ввечері 25-го жовтня почався з'їзд Рад. На цей час Зимовий палац був уже оточений загонами Червоної гвардії і військами гарнізону. Ленін і Сталін розробили план повстання.

Буря оплесків залунала в залі Смольного, коли повідомили, що Зимовий палац взято.

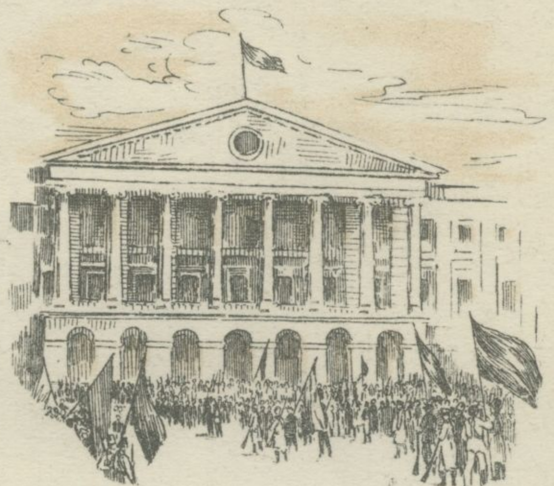
Оголосили відозву, написану Леніним, про перемогу Радянської влади.

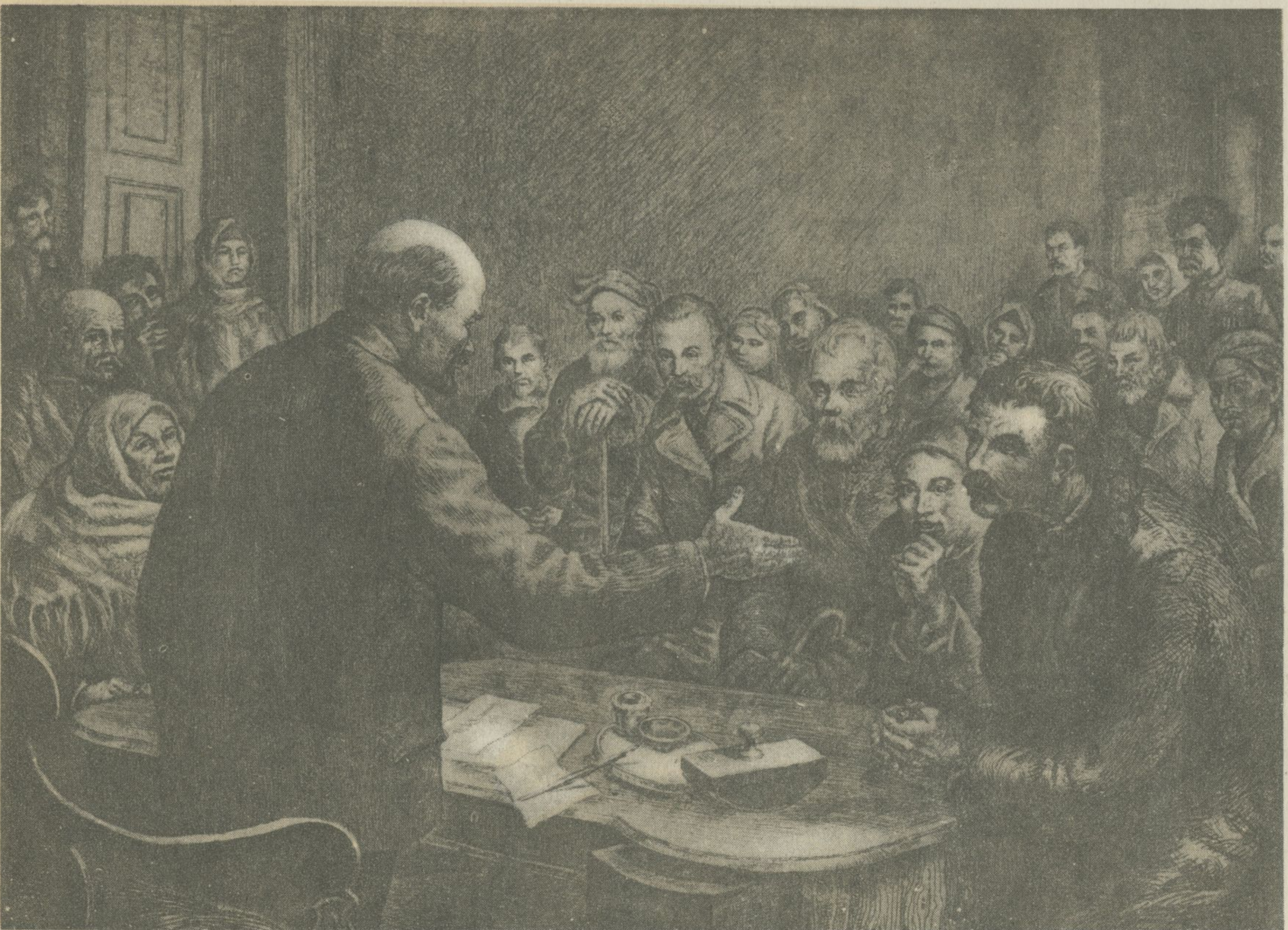
26-го жовтня II з'їзд зібрався на своє друге засідання. Коли Ілліч з'явився в залі, всі делегати встали і протягом кількох хвилин вітали вождя революції.

Він стояв на трибуні, а поряд з ним стояли його соратники, його друзі — товариші Сталін, Свердлов, Дзержинський. Ленін оголосив перші декрети Радянської влади. Тільки ранком закінчилося засідання.

— Хай живе пролетарська революція! Хай живе соціалізм! — лунали захоплені вигуки.

Це було тридцять років тому в Ленінграді, в перший день Радянської влади.

ХОДАКИ У ТОВАРИША ЛЕНІНА

Картина В. Касіяна

(З художньої виставки, присвяченої тридцятиріччю Жовтня)

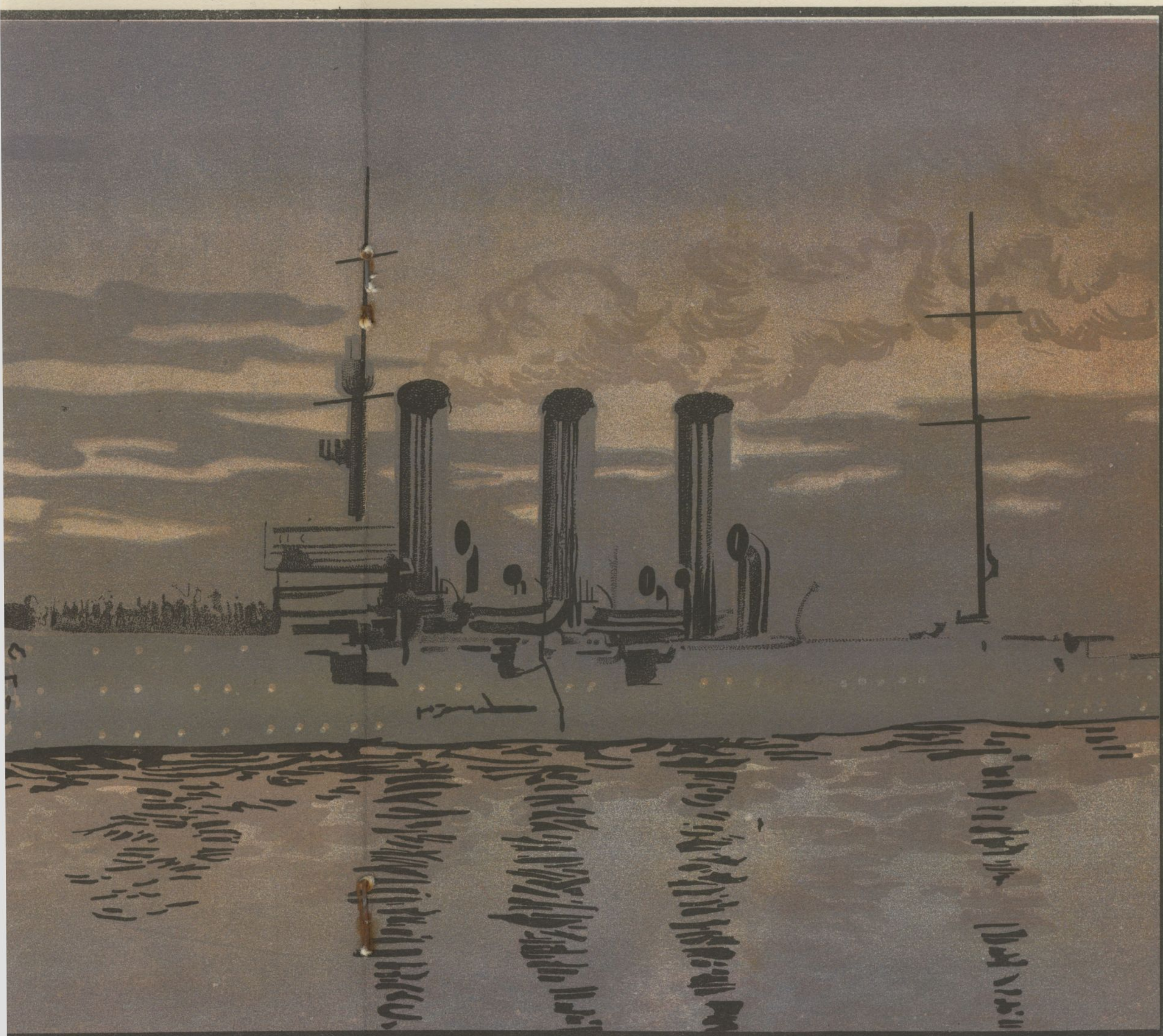
С. МАРШАК

НА „АВРОРІ“

Вольний вітер віє з моря,
Ходять хвилі на ріці.
В Ленінграді на „Аврорі“
З щогли мають прапорці.

То ж усіх червонофлотців
Командир зібрав нараз
Слухать слово полководця,
Слухать Сталінський наказ.

Так з
Хвилі
В ден
Слуха

НА „АВРОРІ“

Гравюра К. Агніта
(З художньої виставки, присвяченої тридцятиріччю Жовтня).

То ж усіх червонофлотців
Командир зібрав нараз
Слухать слово полководця,
Слухать Сталінський наказ.

Так здіймався вітер вольний,
Хвилі пінила Нева,
В день, коли кипучий Смольний
Слухав Леніна слова.

Здобуток Жовтня

Марія ПРИГАРА

Малюнки М. ХУДЯКА

Ще ніколи не готувалися так урочисто до збору піонери колгоспу «Здобуток Жовтня» на Київщині. Це був, справді, зовсім незвичайний день.

На збір до піонерів прийшло сьогодні багато гостей. То були бабусі й діди, які двадцять п'ять років тому вступали до колгоспу, батьки й матері, які тоді ще були хлопчиками й дівчатками. Вони прийшли, щоб розказати своїм онукам та дітям про те, як вони працювали усі ці роки.

— Тихо, діти, — сказав вожатий Василь, і піонери враз притихли, побачивши, що з місця підводиться голова колгоспу—високий, немолодий чоловік із смуглявим серйозним обличчям.— Зараз ми дамо слово Федору Івановичу.

— Так що ж вам розказати, друзі? — всміхаючись у вуса, поспитав він. — Ану, скажіть мені, скільки кожному з вас років?

— Мені десять!

— Мені дванадцять!

— А мені дев'ять! — наперебій загукали школярі.

— Тихо, тихо!—замахав руками Федір Іванович. — Не всі одразу! От бачите — кому дванадцять, кому десять, а колгоспові нашому двадцять п'ять років. Виходить, ваші батьки були такі, як ви зараз, коли ми його заснували. Та й я тоді був ще зовсім молодий, хоч і воював у громадянську війну. Був бійцем-артилеристом у Григорія Івановича Котовського. Повернувся я з фронту з товаришами в містечко за три кілометри звідси.

Нам усім глибоко запав у серце наказ товаришів Леніна й Сталіна: будувати нове життя на селі, господарювати спільно, не давати куркулям влади над собою. Ото й стали ми господарювати спільно, заснували колгосп. Тоді їх на Україні було ще небагато. Тільки наш колгосп був зовсім не такий, як зараз. Тут, де ми з вами сидимо, була глуха балка, а навколо був степ. У цій балці ми збудували кілька землянок, і почали господарювати. А знаєте, як ми спочатку назвали свій колгосп? — «Вулик та бджоли».

Це тому, що нам усім доводилося працювати так само невсипуще і дбайливо, як працюють бджоли, а може й ще більше... Треба було дуже старанно обробляти землю, збирати з неї великі врожаї, щоб усі бачили, як уміють господарювати в новому колгоспі.

Не завжди нам було легко.

Куркулі, яким було не вигідно, щоб бідняки працювали спільно, ширили про нас різні брехні, намагалися нам перешкодити. Та ми твердо пам'ятали наказ Леніна й Сталіна про побудову нового життя, про спільну працю й боролися з куркулями. А самі старалися працювати якомога краще, не шкодували сил.

— І коли тільки ті артільці сплять? — говорили про нас люди.

Ми збудували двохповерховий будинок, в якому тепер ваша школа, насадили великий сад. Кожен колгоспник посадив по двадцять дерев, і навесні всі вони зазеленіли, вкрилися цвітом. До нас у колгосп прийшов пасічник Макар Андрійович, приніс із собою дванадцять вуликів. Це з них розрослася тепер наша величезна пасіка. А тоді нам було дуже радісно дивитися, як літають бджоли над молоденькими розквітлими деревцями, як носять мед у вулики...

Минуло кілька років. Ми поставили колгоспникам просторі, світлі хати, провели водопровод, як у місті.

До нас часто приїздили робітники, привозили в дарунок машини, сівалки, жатки. Приходили селяни за кілька десятків кілометрів подивитися, як ми працюємо.

Ми охоче водили гостей по всіх кутках, показували їм наші поля, де суцільною стіною ріс хліб, череди ситих корів та овець, ставки, повні риби, електричний двигун, який давав світло всьому колгоспові.

Тепер колишньої глухої балки в степу вже не можна пізнати. Де колись росли бур'яни, стоять білі затишні будинки, шумлять садки, аж додолу гнуться віти яблунь та груш. Люди живуть щасливо, заможньо.

Отож ми й вирішили назвати свій колгосп «Здобуток Жовтня», бо все, що ми маємо тут, дав нам Великий Жовтень — і свободу, і землю, і можливість працювати на своїй вільній землі без панів та буржуїв.

Довелося нам, звичайно, пережити ще немало важких днів. Під час війни на нашій землі був ворог. Та Радянська Армія розбила його, і ми знову взялися до праці ще дужче та завзятіше. Адже кожному хотілося швидше побачити свій колгосп ще кращим, ніж колись. А тепер ми відбудували все зруйноване і зробили всією

артіллю подарунок до тридцятих роковин Жовтня, про який думали ще до війни. — Збудували на річці електростанцію, щоб було світло не тільки у нас, а й у всіх колгоспах нашого району.

— Ох, дітоньки мої, ото ж воно так усе й було, як Федір Іванович каже, — підтакнула раптом з куточка Василева бабуся Тетяна, яку теж запросили на збір. Вона слухала промову так само уважно, як і діти, й зітхала, й похитувала головою, раз у раз втираючи сльозинки, що бігли по зморшкуватих щоках. — Я вже не молода була, як до нашого колгоспу пішла, добре пам'ятаю, як воно жилося раніше. Нас у батька було семеро, а землі — латочка, от і хазяйнуй, як хочеш. Чоботи на всіх одні — батькові, латані, перелатані. Як підросли трохи, став батько вибирати, кому до школи йти.

— Макара не віддам, — каже на старшого брата, — він старший, його однаково в солдати заберуть. Мабуть, хай іде Петро або Василь. А про нас, дівчат, і не згадав, бо тоді ж так думалося: нащо дівці грамота? А я слухала-слухала, та як заплачу. Так мені вчитися хотілось, так хотілось! Та куди ж? Може батько й віддали б, так чоботи ж на всіх одні. То вже було, як Василь прийде з школи, ми його так і обсядемо, заглядаємо в буквар.

— Оцей, каже, бублик — О, а це, наче два кілочки з поперечинкою, — П. Так я й не навчилася грамоти замолоду. Уже в колгоспі учитель Микола Васильович навчив, спасибі йому. От і міркуйте самі, яке життя раніше було, а яке — тепер. Правду каже Федір Іванович, що нам Ленін і Сталін дорогу показали. Ми їх наказ повік пам'ятатимемо — і ми, і діти, і онуки наші. — Втираючи сльози ріжком хустки, бабуся Тетяна знову сіла на парту.

Якусь хвилинку в класі було тихо. Дівчатка й хлопчики широкими очима дивилися на бабусю, неначе тільки зараз по-справжньому відчувши, яке воно було — те життя в давні-давні роки. Невже й вони могли б так рости? І всім мимоволі згадалися ті страшні дні, коли тут, в їхньому колгоспі, були німці. В будинку, де тепер школа, жив фашистський начальник. Вони й близько не могли підійти туди. Німецькі солдати попалили парти й дошки, знищили все шкільне приладдя. Ще довго валялися біля школи уламки приладів та роздерті чучела пташок, втоптані в болото. А тепер вони знову сидять у своєму класі, в чепурно прибраній школі, а знадвору чути, як святково гомонить їх колгосп, як співають комсомольці, готуючись до свята.

— Чого це ви так притихли? — ніби вгадавши їх думки, запитав Василь. — Хто ще просить слова на нашому зборі?

— Я! Дайте слово мені, — раптом підняв руку чотирьохкласник Сашко. Він уже давно сидів червоний, м'яв у руках кашкета — видно, хвилювався, готуючись виступати.

— Я хочу розповісти, як ми будували електростанцію. Я тоді з батьком підводою їздив, землю возив, каміння. І все мені думалося — як це ми своїми руками електростанцію збудуємо? Я дивився, як у нас майстри турбіну робили, як греблю гатили, ставили стовпи, дроти натягали. А потім, коли все було готове, і люди зійшлися на будову, я вперше побачив, як вода пішла на турбіну, як вона закрутилася дедалі швидше й швидше. Аж ось зажевріло на дощці, спершу бліденько так, а потім дужче... І мені згадалося, як ми читали про лампочку Ілліча, як Ленін ще давно, багато років тому, хотів, щоб у кожному селі була електрика. От я й подумав, що як виросту, буду механіком у нас на електростанції чи десь в іншому колгоспі — це все одно. А коли промовляла бабуся Тетяна, я зрозумів, як це добре, що в нас кожен може бути, ким захоче! Схоче вчитися — вчитиметься, схоче працювати — працюватиме.

— Оце все, що я хотів сказати. — І Сашко, весь червоний, сховався серед товаришів, бо в класі залунали веселі, дружні оплески.

БРАТИ

Малюнки А. РОЗЕНБЕРГА.

Ванда ВАСИЛЕВСЬКА

Коли Павла Юхимовича питають, скільки в нього дітей, він посміхається й каже: — Четверо! Четверо хлопців, хіба ви не знаєте?

Перед війною Васько був тільки один. Одинак.

— Як це одній дитині рости? — бідкалася Пелагія Андріївна і заздрила сусідам, у яких було шестеро дітей.

Але зараз Васько був уже не один. У нього було троє братів. Про це знали всі і на шахті, і в селищі. І товариші, приходячи до нього додому, завжди просили Васька:

— Покажи фотографії!

Тоді Васько з повагою брав з полиці, на якій стояли батькові книжки, невеличку дерев'яну шкатулку, виймав з неї загорнуті в папір фотографії і клав на стіл.

— Тільки пальцями не торкайте, бо забрудните.

— А що нам торкати! Ми тільки подивимось.

Всі вже бачили ці фотографії, знали їх напам'ять, але кожному хотілося ще раз подивитися. Їх було небагато: на одній — хлопчик з кучерявим чубом, на другій — теж хлопчик, але коротко підстрижений, з волоссям, схожим на їжачка, на третій — кругле личко, що скидалося трохи на обличчя дівчинки. Троє хлопців на фотографіях не були схожі ні один на одного, ні на Васька. Та це не дивувало нікого з Васькових товаришів, бо вони знали всю цю історію напам'ять. А проте нею цікавилися всі — і не тільки малі, а й дорослі. Навіть учителька в школі час від часу запитувала Васька:

— Ну як, пишуть тобі брати?

Листи читали всі по черзі: мама, тато, а потім уже й Васько. Він завжди перечитував їх по кілька разів, аж поки не вивчав напам'ять.

Часто в неділю, коли батько був дома, Васько просив його:

— Тату, розкажи ще раз, як це було.

Тато згоджувався не завжди.

— Що ти мені голову морочиш, я ж тобі вже сто разів розповідав. Дай спокійно почитати газету.

Але траплялося, що приходив хтось, хто звичайно знав про все, але не чув ще цього від Павла Юхимовича. Він приєднувався до прохань хлопця.

— Справді, розкажіть, Павле Юхимовичу, як воно було.

Тато ще трохи відмовлявся, але, нарешті, розповідав. А потім Васько без кінця повторював цю історію товаришам, які завжди охоче його слухали.

— Це було так, — починав звичайно Васько і оглядав слухачів, які колом сиділи на колодках біля дому. Вони дивилися на нього уважно, хоч усі давно вже знали, як це було. Але ж Васько розповідав з таким захватом, так вимахував руками, і вставав, і показував рухами, що всім було цікаво слухати.

— Це було так. Наші саме зайшли в Польщу, а там був такий концтабір, де німці спалювали людей. Наші прийшли туди, і думали, що в концтаборі вже нікого нема. А тут раптом німці почали стріляти, бо вони не зовсім утекли, а тільки сховалися. Наші теж почали стріляти. Коли дивляться — з одного бараку йде дим, барак горить. Чують — з вогню хтось кричить.

— Ох, — із жахом зітхала Майка, хоч і чула цю історію вже багато разів.

— Хтось кричить... Хто б це міг кричати? А барак горить. Тоді мій тато побіг, а там двері замкнені, а всередині все кричать. Потім виявилося, що там були діти, і німці хотіли їх спалити, щоб і сліду не лишилося від того, що тут мучили людей. Та наші наступали дуже швидко, і вони не встигли цього зробити. Наші висадили двері, а з них так і б'є вогонь. Але тато

скочив туди, а за ним усі солдати, і повиносили дітей, які там були. Тато дуже попік собі руки, ще й досі є слід, і попалив волосся, але виніс з вогню трьох хлопців.

Тут Васько завжди замовкав і глибоко зітхав, придивляючись, яке враження справляє його розповідь на слухачів. Та всі очі уважно дивилися на нього, і роти у всіх були навіть трохи розкриті від зацікавлення. Тоді, помовчавши, Васько закінчував:

— І це саме були мої брати.

— Але ж там були ще діти? — запитував звичайно хтось, хоч заздалегідь знав, яка буде відповідь.

— Звичайно, були. Адже німці не встигли всіх спалити, і наші їх врятували. Але цих тато виніс сам, то він і став їм батьком. А потім Радуле поїхав у Югославію, а Кароль у Чехословаччину, бо він чех. А Янек залишився в Польщі, бо він поляк.

— А вони знайшли своїх батьків?

Васько заперечливо хитав головою.

— Ні, я ж тобі кажу, що німці їх повбивали. Тільки в Кароля знайшлася тітка в Празі, то він і живе в неї, а в Радуле нема нікого, і в Янека теж.

— Де ж вони зараз?

— У дитячих будинках. — І мій тато їх батьком і тепер, а в Янека є аж двоє батьків.

— Як двоє?

— Ну, мій тато і ще один командир взводу з Москви. Бо Янека винесли останнім. Він там зомлів, і вже було темно, отож його насилу знайшли. Тато був дуже попечений і виносив його вдвох із тим командиром. І Янек пише листи завжди відразу двом, — моєму татові й мені, і ще сержанту Остапову в Москву. Тільки він тепер не сержант, а бухгалтер.

— Адже і твій тато вже не лейтенант, а вибійник, так само як до війни.

— Ну так, звичайно.

— А тепер почитай нам їхні листи.

Васько згоджувався і обережно витягав листи з шкатулки, де вони лежали разом з фотографіями. Їх часто перечитував не тільки Васько, а й Павло Юхимович.

«Коханий татусю, — написано було в одному листі. — Це вже я пишу тобі сам, а не диктую вчителеві, і пишу листа російськими літерами, щоб тобі легше було прочитати. У нас був місяць відбудови Варшави, і наш дитячий будинок теж працював на цій відбудові. Нас дуже похвалили за те, що ми добре працюємо. Мене теж похвалили, бо я працював бригадиром у нашій хлоп'ячій бригаді. Надсилаю Васі вирізку з газети. Це та вулиця, де ми розбирали руїни. Нехай він бачить, як вона виглядає».

І Павло Юхимович нахилявся над вирізкою і згадував ті дні, коли на тому місці, де зараз розбирають руїни та будують будинки, бився він разом з товаришами. Там, у Варшаві, він був поранений... Там загинув його товариш, з яким він працював на шахті понад десять років. Загинув, визволяючи Варшаву, рідне місто малого Янека, врятованого з німецького концтабору.

«Коханий татусю і коханий братіку Вася! У нас у Празі було велике свято, зліт молоді з усього світу. І я був на стадіоні, і на вулиці, бачив, як несли прапори всіх країн. Усі гукали й плескали їм, але найдужче плескали тоді, коли йшла радянська делегація з портретом Сталіна. Я теж плескав так, що мені аж спухли руки, і я думав про тебе, коханий татусю, як ти мене виніс з вогню. А тепер я можу радіти і співати разом з усіма».

«Коханий тату! Я тільки недавно повернувся разом з іншими дітьми до нашого будинку. Ми будували влітку дорогу, яка зветься дорогою югославської молоді. До нас приїздили гості — молодь з Болгарії, з Польщі та з інших країн — і теж допомагали нам будувати. Це буде велике, широке шосе, якого раніше у нас не було».

Ще багато дечого було в цих листах. Одержавши такого листа, Павло Юхимович і Васько сідали відповідати. Васько писав, як відбудовують у них зруйновану німцями шахту, писав про те, що в селищі відкрито новий клуб, про те, які книжки він читає, як учиться в школі.

В географії була невеличка карта Європи. Васько червоними кружальцями позначив на ній Прагу, Варшаву і Бєлград. Це були міста, де жили його брати.

Міста, які своєю кров'ю звільнили радянські бійці, ті міста, які зараз у дружбі й братерстві відбудовують народи, що їм Радянська Армія допомогла визволитися з страшної неволі.

Л. БИХОВСЬКА

Мала Південна

Радіо розносить слова: „Почався продаж квитків на пасажирський поїзд № 41. Поїзд вирушає від станції Парк до станції Лісопарк".

Пасажири купують квитки й сідають у вагони. Провідники допомагають їм зайняти місця.

Люди з перона махають хустинками подорожнім, а ті з розчинених вікон вагонів вигукують: «Не сумуйте, скоро повернемось...»

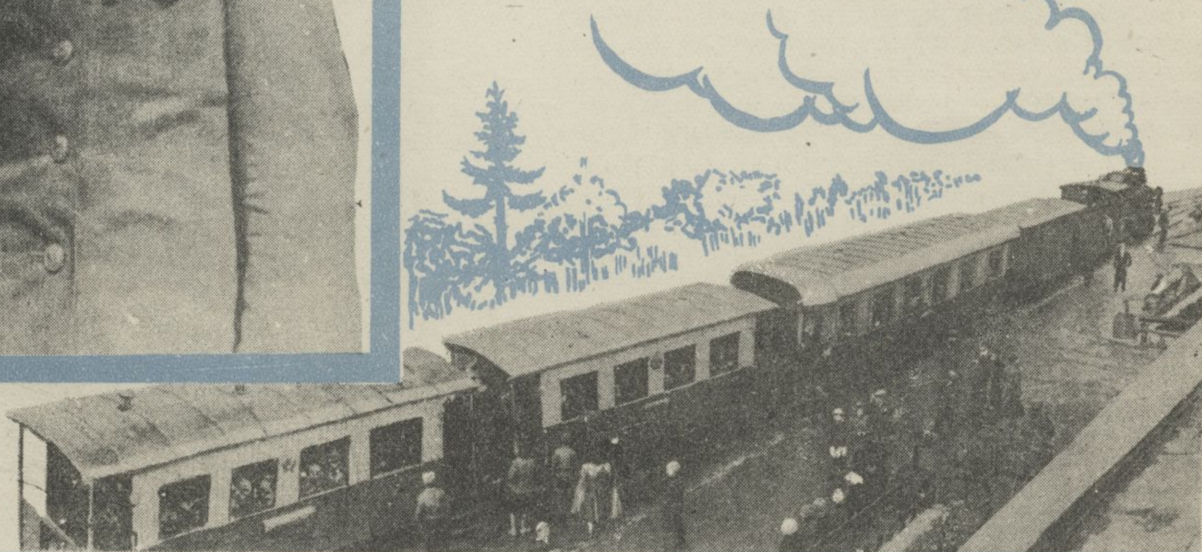
Черговий по станції в червоному кашкеті виходить на перон.

Перший дзвоник. Другий дзвоник. І поїзд плавно рушає колією. Тут є все, що повинно бути на справжній залізниці: паровоз і вагони, депо, семафори і світлофори, стрілки і все залізничне господарство. Тільки все це дуже невеличке, та й залізничники і пасажири тут зовсім молоді: це — школярі міста Харкова.

Директор, який передавав по радіо оголошення, — Юра Капкан, учень п'ятого класу 75-ої школи. Черговий по станції — Рудик Суплін, учень шостого класу 36-ої школи. Машиністами працюють Генадій Винниченко, Валентин Поніровський, провідники — Оля Роденко, Алла Пономаренко, головний кондуктор — Юра Присич, начальник станції Парк — Додик Карпман.

Начальники змін, начальники служб руху, тяги, шляхів, поїзні, вагонні майстри — це все

піонери і школярі Харкова. Вони самі складають графік руху поїздів, самі ведуть їх, самі ремонтують паровози й вагони, уважно стежать за тим, щоб усе їхнє господарство було в зразковому порядку.

Маленькі харків'яни дуже люблять свою залізницю. У вільний час хлопчики й дівчатка поспішають на станцію Парк, сідають у голубі вагони, які мчать їх крізь ліс і поля.

От роз'їзд Буревісник. Поблизу розташовано піонерський табір.

Піонери вибігають до поїзда, весело вітають пасажирів і залізничників. Хвилина, і поїзд іде далі.

От і приїхали на станцію Лісопарк. Поїзд пройшов три кілометри — така довжина Малої Південної.

Дитяча залізниця не завжди була такою. До Великої Вітчизняної війни довжина її була тільки один кілометр. Коли німецькі фашисти захопили Харків, вони зруйнували тут не тільки фабрики й заводи, житлові будинки й електростанції, вони зруйнували також Малу Південну — улюблене місце дитячих прогулянок. Голубі вагони були спалені, паровоз розбито, на місці привітного вокзального будинку — самі руїни.

Коли Радянська Армія визволила Харків, і почалася відбудова міста, комсомольці вирішили відбудувати і Малу Південну.

На допомогу прийшли дорослі залізничники, робітники харківських заводів і фабрик, учні старших класів, студенти.

Вони збудували нові вагони, проклали нову колію, втроє довшу ніж до війни. Знову височить світлий красивий будинок-вокзал, в якому розмістилися каса, довідкове бюро, комора зберігання ручного вантажу. Є тут просторий, прикрашений чудовими квітами зал, де пасажири чекають поїзда. Є буфет, де можна поснідати перед подорожжю, кімнати, де працюють начальник станції та начальники служб.

Веселий гомін сповнює приміщення вокзалу і парк навколо нього, коли тут збираються сотні школярів. Багатьом з них хочеться не тільки проїхатися залізницею. Їм хочеться бути машиністами, кондукторами, працювати в паровозному депо. Але на Малу Південну приймають лише тих, хто старанно вчиться в школі, хто добре, дисципліновано поводиться.

У Шури Фадєєва, учня п'ятого класу 96-ої школи, були в табелі трійки з деяких дисциплін. Шурі дуже хотілося стати машиністом. Його прийняли на залізницю, але з такою умовою, щоб він протягом найближчих місяців виправив свої оцінки. Шура дав таке слово і чесно додержав його. Він став відмінником навчання і вправним машиністом. Коли юні залізничники Віола Колесник і Віля Дружининський відстали в своїх шкільних заняттях, начальник залізниці тов. Кравченко попередив їх, що вони зможуть працювати на залізниці тільки тоді, коли добре вчитимуться. Через місяць школярі з гордістю принесли товаришу Кравченкові табель з добрими оцінками.

Мала Південна залізниця — це не тільки чудесна розвага: тут діти привчаються до корисної праці, вивчають залізничну справу.

Немало юних залізничників, закінчивши навчання в школі, пішли вчитися в залізничні технікуми і вузи. А тепер вони працюють уже не на Малій, а на справжній Південній залізниці.

Так, Єва Дашевська, яка була колись диспетчером на дитячій залізниці, встигла закінчити навчання в Харківському інституті інженерів транспорту і тепер працює черговим по станції Харків-Пасажирська.

Десятки юних залізничників тепер студенти харківських інститутів. Вони часто приходять на Малу Південну, цікавляться її життям. Недавно з Армії надійшов такий лист від Василя Теплова:

«Мене дуже цікавить, чи працює наша Мала Південна. Вона така дорога мені тому, що привчила мене до праці, допомогла стати водієм танка».

Мала Південна знову працює, вона стала ще кращою, ніж до війни. На ній є вже два паровози, нові вагони.

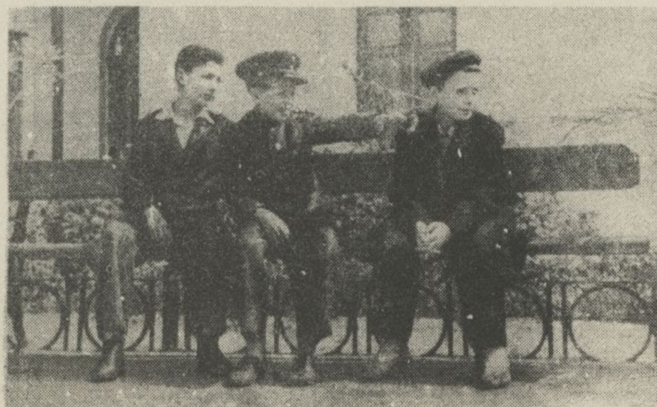
Діти з захопленням розповідають про те, як зростатиме найближчим часом їхня залізниця. Буде далі прокладено колію, яка простягнеться аж на дванадцять кілометрів. Поїзди йтимуть до красивого озера біля села Лозовеньки, там буде нова станція — Озерна. Будуть устатковані нові майстерні.

Малу Південну часто відвідують гості з різних місцевостей нашої великої Батьківщини.

Були тут учителі з Закарпатської України, вихованці дитячих будинків Донбасу, учні суворовського училища. Приїжджали сюди й залізничники міста-героя Сталінграда, де тепер також будують дитячу залізницю.

Була тут недавно група командирів Радянської Армії — учасників боїв за визволення Харкова. Ось що написали вони:

«Чотири роки тому ми з боями проходили через Харків. На місці дитячої залізниці були купи каміння та щебеню, самі руїни. Почуття великої радості охоплює нас, коли ми бачимо зараз Малу Південну залізницю. Глибока подяка харків'янам за чудесний подарунок нашим дітям».

Оповідання про Будьонного

М. ТИХОНОВ

Малюнок М. ХУДЯКА

Якось під час громадянської війни їхав Будьонний удвох з ординарцем дорогою. Було це надвечір. Побачили вони самотній хутір. Це був хутір Жутовський.

— Цей хутір мали вже наші зайняти, — сказав Будьонний, — білих тут не повинно бути. Заїдемо, подивимося.

Заїхали вони на хутір, а там білі. Підійшли до вершників білі, всі в погонах, але офіцерів немає, самі солдати. Стоять і вершників розглядають.

А Будьонний і його ординарець носили бурки, які їх закривали з голови до ніг. Тому білі й не можуть зрозуміти, хто вони такі: чи козаки, чи білі, що теж бурки носили, чи якісь люди з охорони білого штабу. Стоять білі й питаються Будьонного:

— Чому це в тебе кінь будьоннівський — хвіст підрізаний?

А Будьонний гладить коня і відповідає спокійно:

— У будьоннівців відбили.

Тут уже білі вирішили остаточно, що це свої. Одні почали спокійно розходитися, а другі кажуть:

— Ну, злазь, саме на вечерю приїхали. Вечеряти будемо.

Нічого не поробиш. Подивився Будьонний на ординарця. Той непомітно підморгнув: розумію, мовляв, як поводитися. Злізли вони з коней, прив'язали їх біля хати і увійшли в неї.

Сіли, бурок не скинули (такий звичай був) і почали вечеряти. А білі солдати за вечерею вихваляються: «Оце так Будьонний, який він хоробрий! Скільки він з нами воював! Ми Будьонного самого в обличчя знаємо, стільки з ним зустрічалися... Навіть коня його пізнаємо...»

Ординарець сидить, їсть мовчки, тільки під буркою зброю напоготові тримає, а Будьонний їсть і каже:

— Я Будьонного теж багато разів бачив. Навіть у полон взяти хотів, та не зумів.

Білі засміялися на його слова.

— Ех, ти, — кажуть, — таке щастя прогавив! Ми так би вже не схибили.

Поїв ще трохи Будьонний і сказав ординарцеві:

— Треба на коней глянути, погодувати їх теж.

Вийшли вони з хати, одв'язали коней, огляділися, а білі всі по хатах сидять, вечеряють. Тільки голубий димок з димарів іде. І степ кругом лежить широкий, теж голубий.

Скочив Будьонний на коня, ординарець за ним і помчали вони з хутора в степ. Узяли вірний напрям, приїхали до своїх. Зібрав зараз же Будьонний командирів, велів їм хутір з двох боків оточити і вдарити на білих.

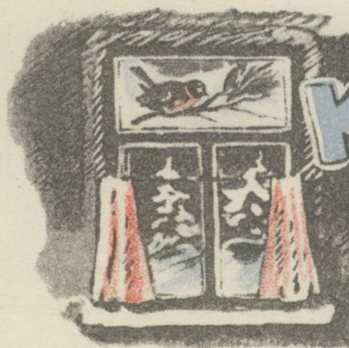
Вискочили білі: хто з ложками, хто роздягнений — після вечері інші спати полягали. Почали стріляти, та пізно — всіх їх забрав Будьонний у полон і наказав вишикувати всіх полонених.

Вишикували полонених, а він пройшовся по фронту і зупинився проти тих, хто сміявся з нього і вихвалявся. Подивився він на них і каже насмішкувато:

— Чого брехали, що Будьонного в обличчя знаєте! Ось перед вами Будьонний!

Інна КУЛЬСЬКА

Малюнки М. ХУДЯКА

Колискова

— Спи, мій братіку малесенький, засни.
Прилетять до тебе в ліжко тихі сни.
Чуєш, вітер завиває у саду?
Завтра я тебе гуляти поведу.

А сьогодні треба спати, люлі-лю...
Я тебе, мого крикунчика, люблю,
Тільки нащо б ото плакати тобі?
Ми живем з тобою в щасті, не в журбі!

Ти ж не знаєш, бо тебе ще не було,
Як усе у нас горіло та гуло,
Коли татко бився з німцем на війні...
З ляку-голоду ой плакалось мені ..

Ти й не знатимеш ніколи, що за страх,
Коли вніч гасають німці по дворах,
Коли в хаті лютий холод і пітьма,
Коли вдома ти без матінки сама...

А тепер уже про бомби і не чуть,
Лиш сніги собі за вікнами метуть.
І давно приїхав тато наш з війни.
То ж засни, моє малесеньке, засни!

Гарно в хаті нам у теплій, у новій,
Не злякає нас той вітер-буревій.
Тільки мами дуже довго щось нема,
Я за мамою вже скучила й сама...

„Люлі-лю" в печі потріскують дрова.
Наша мама у колгоспі ланкова.
Коли довго так бариться та не йде,
Може, бесіду з дівчатами веде?

Ну, засни вже, любий братіку, пора.
Тебе просить по-хорошому сестра...
Більш капризити не думай, ані-ні,
Бо недовго ось заплакати й мені.

Затули мерщій очиці, люлі-лю,
Люлі-лю, лю-лю... І я, здається, сплю...
...Мама входить, сніг обтрушує з плеча:
Міцно спить біля маленького дівча.

В КРАЇНІ РІДНІЙ

ПІОНЕР ВРЯТУВАВ ХЛОПЧИКА

Це трапилося на далекій півночі в Архангельській області, у селищі Каменка.

Піонер Стасик Паригін, повертаючись із школи, йшов берегом річки і почув крик:

— Рятуйте, тону!

Це кричав Серьожа Анашкін, учень першого класу. Він катався на плоту, посковзнувся і впав у річку.

Стасик як був, одягнений, кинувся в холодну воду і витяг хлопчика. Серьожа був уже непритомний. Стасик зробив йому штучне дихання, і незабаром хлопчик розплющив очі.

Рада піонерської дружини винесла Стасикові подяку.

КОЛГОСПНИК МАЦЕНКО ПЕРЕГНАВ АМЕРИКУ

Американці вихваляються тим, що вони збирають 427 пудів пшениці з гектара. А от наш український колгоспник Маценко з Ямпільського району Вінницької області зібрав цього року з одного гектара аж 682 пуди пшениці.

Більше як у півтора раза!

Такий же урожай пшениці зібрало багато інших колгоспників нашої країни.

СТАРИЙ УЧИТЕЛЬ

У місті Ізюмі всі знають і люблять учителя Гната Несторовича Удовиченка. Йому тепер 70 років. П'ятдесят років Гнат Несторович працює в школі, навчає і виховує дітей. Сотні його учнів стали льотчиками, інженерами, залізничниками.

Недавно залізничники станції Ізюм відзначили ювілей старого вчителя. Дорослі й діти піднесли йому подарунки.

В нашій країні шанують і цінять працю вчителя!

СВЯТО У НАС!

Весело відзначають радянські люди тридцятиріччя Великого Жовтня.

По багатьох селах Полтавської, Сталінської, Вінницької областей до свята засвітились електричні вогні.

В Житомирі, Києві, Одесі та інших містах закінчили будувати нові будинки. Сім'ї трудящих переїхали в нові квартири. У багатьох селах також закінчилося будівництво нових хат.

Тисячі святкових подарунків одержали діти. Кондиторські фабрики випустили для них багато шоколадних цукерок у красивих обгортках, бісквітів і печива.

Діти, що живуть у дитячих будинках, одержали на свята гарні подарунки.

РАДІО В КОЛГОСПАХ

В знаменні дні Жовтневих свят у будинках колгоспників Дергачівського району заговорило радіо.

Це ювілейний подарунок юних радіотехніків Харківського палацу піонерів колгоспникам. Нещодавно перед святом піонери приїхали в колгосп ім. Ілліча, привезли з собою двадцять п'ять детекторних приймачів, які вони зробили самі в своїх радіогуртках, і встановили їх у будинках колгоспників.

Такий же подарунок колгоспникам Нікольська зробили московські піонери. Вони так само, як і харківські діти, приїхали у підмосковне село, привезли детекторні приймачі, самі ставили щогли, натягали антени, заземляли...

З піонерською допомогою колгоспники слухають радіо.

П'ЯТИДЕСЯТИРІЧЧЯ ШКОЛИ

У селі Піски на Чернігівщині відбулося недавно велике свято. Колгоспники відзначили п'ятидесятиріччя своєї школи. До Жовтневої революції в цій школі було 15 учнів, а тепер — 220.

Німці спалили село Піски і шкільний будинок. Але колгоспники відбудували своє село і школу.

Загадковий малюнок

Скільки тут мисливців?

Діти! Уважно розгляньте цей малюнок. Підрахуйте, скільки предметів тут починається з літери К. Підрахували? А тепер спробуйте написати по цьому малюнку невеличке оповідання і надішліть його до редакції.

ЗАГАДКИ

Ці загадки можна зачитувати малятам. Останнє слово мають сказати самі слухачі.

I

Стереже Країну Рад
Наш озброєний солдат:
«Сунься-но, кому охота —
Грізну відсіч дасть... (піхота)».

II

В океані і на морі
Сяють п'ятикутні зорі, —
На сторожі наших вод
Бойовий радянський... (флот).

III

Наче сокіл, в небесах
Проліта сталевий птах, —
Дужі, смілі і швидкі
Наші славні... (літаки).

ЧИ ЗНАЄШ ТИ?

На Кавказі, в Західній Грузії, є незвичайна річка. Половина її прозора, половина — буро-чорна.

Це, власне, дві річки в одному річищі: Квіріла і Дзерулі.

Квіріла протікає біля селища Чіатурі, де добувають цінний метал — марганець. Марганцевий пил і забарвлює води річки в чорний колір.

Далі на своєму шляху чорна, як ніч, Квіріла зустрічає світлу, як день, Дзерулі, і вони течуть спільно в одних берегах.

Але хвилі цих двох річок не зливаються. В одному річищі, поруч, тече світла і темна вода.

радгис

Малюнок В. ГЛИВЕНКА

Тридцять літ минуло нині
Нашій славній Батьківщині,
То ж вона тепер якраз
Іменинниця у нас!

І зібралось нас багато
У палац на наше свято.
Сяй, салют! Оркестр, грими!
Батьківщину славим ми!

Обкладинка художника І. ЯНІНА.

Журнал «Барвінок» на украинском языке.

Рік видання третій   Ціна 3 крб.   Видавництво ЦК КП(б)У «Радянська Україна».

РЕДКОЛЕГІЯ: Н. Л. Забіла, О. Д. Іваненко (відп. редактор), О. І. Копиленко, В. О. Повх, М. А. Пригара, Г. І. Сушан, І. В. Шнейдерман..

Адреса редакції: Київ, вул. Воровського, 22, 4-й поверх, тел. 4-50-32. Підписано до друку 12/XII 1947 р. БФ 03828.
Зам. 3605. Художній редактор С. А. Іпатьєва. Обсяг 3 друк. аркуші, облік.-авт. арк. 1,5. Доля арк. 1/8 Тираж 10.000.

Друкарня вид-ва ЦК КП(б)У «Радянська Україна». Київ, Прозорівська, 59.